

Helsingin yliopisto
Viestintäosasto
21.12.2006

Öljytankkereiden suojausalueiden ekologiset arvot tunnettava

Öljykuljetusten määrä Suomenlahdella on kasvanut viime vuosina huomattavasti. Jos suuri öljyonnettomuus tapahtuu, yksi vaihtoehto on hinata vuotava alus suojausalueen merenlahteen, jolloin öljyn leviämistä voidaan tehokkaasti rajoittaa. Näiden suojausalueiden ekologiset arvot on kuitenkin huomioitava päätöksenteossa.

Onnettomuuden sattuessa kaikki rannan ja veden lajit kärsivät öljyn myrkyvaikutuksista ja/tai tahriintumisesta. Öljy aiheuttaa välittömästi altistuvien eliöiden suurta kuolleisuutta. Kun öljyä vuotava alus hinataan suojausalueeseen, paikan valinnassa on kiinnitettävä huomiota alueen luontoon. On tiedettävä, mitä voimme menettää, jos alus sijoitetaan tiettyyn lahteen: voimme tuhota vahingossa äärimmäisen uhanalaisten lajien viimeisiä elinpaikkoja.

Ajankohtaisessa kakkosessa 19.12.2006 esitetyt suunnitellut suojausalueet eroavat toisistaan huomattavasti luontoarvoiltaan. Esimerkiksi Enviikinlahdella, Keipsalonlahdella ja Vuosaarenselän länsireunalla sijaitsee Natura-alueita. Alueilla ei kuitenkaan esiinny rantaviivan elinympäristöistä riippuvaisia uhanalaisia lajeja, jotka voisivat hävitä pidempiaikaisesti. Helsingin Harakan edustalla sijaitsevan Husunkiven läheisyydessä pesii mm. uhanalaisia selkälokkeja. Suunnitelluista suojausalueista luontoarvoiltaan tärkeimpiä ovat Hankoniemen itäpuoli ja Koverharin lähialueen rannat sekä Haapasaaren pohjoispuoli. Näillä alueilla on lukuisia vaarantuneita lajeja, mm. selkälokki, limokärsäkäs-kovakuoriainen ja meriotakilokki. Hankoniemessä on lisäksi Suomessa harvinaisia luonnontilaisia hiekkarantoja. Näillä tärkeimmillä alueilla yksi onnettomuus voisi pysyvästi poistaa Suomenlahden oloihin perinnöllisesti sopeutuneita populaatioita.

Kaikkialta rannikolta ei ole käytettävissä yhtä hyviä luontokartoitustietoja. Puuttuvan tiedon merkitys voi vaikuttaa päätöksentekoon todellisessa tilanteessa, joten täydentävä kartoitus olisi saatava pikaisesti käyntiin.

Ekologisten riski- ja päätöksentekomenetelmien kehittämiseen on syytä panostaa tulevaisuudessa entistä enemmän. Helsingin yliopiston ja Tarton yliopiston yhteinen InterregIII A-rahoitteinen OILECO-hanke selvittää Suomenlahden luonnontaloudellisten arvojen merkitystä öljyvahinkojen torjunnassa ja haittojen minimoinnissa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa Suomen ympäristökeskuksen kanssa yhteistyössä operationaalisen öljyntorjunnan tueksi karttoja, joissa näkyy mm. uhanalaisten eliöiden ja avainlajien esiintymispaikat sekä suojausalueet.

Helsingin yliopiston Bio- ja ympäristötieteiden laitoksella toimiva Luonnonvarojen käytön ja ohjauksen tutkimusryhmä (FEM) kehittää päätöksenteon menetelmiä Suomenlahden öljyonnettomuuksien lisäksi myös mm. kalakantojen säätelyyn ja Suomenlahden rehevöitymiseen.

Lisätietoja:

Kalastusbiologian professori Sakari Kuikka, puh. 050 330 9233, s-posti: sakari.kuikka@helsinki.fi
Tutkija Inari Helle (öljyntorjunnan ekologiset vaikutukset), puh. 09 191 58443, s-posti: inari.helle@helsinki.fi

FEM-tutkimusryhmän sivut: <http://www.helsinki.fi/science/fem/>

OILECO-projektin sivut: <http://hykotka.helsinki.fi/oileco/>